

УДК 338.246:330.341

В.О. ЧЕРЕПАНОВА, к.е.н., ., НТУ «ХПИ», Харків

О.О. КУШНАРЬОВА, магістр ., НТУ «ХПИ», Харків

СУТНІСТЬ ТА СКЛАДОВІ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВОЮ ВЛАСНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто сутність та сучасні особливості механізму управління промисловою власністю підприємства

Рассмотрена сущность и современные особенности механизма управления промышленной власні-стю предприятия

The essence of the modern features of the mechanism and control of industrial enterprises imperiousness

Ключевые слова: промислова власність підприємства, механізм управління промисловою власністю, забезпечення механізму управління промисловою власністю підприємства

Вступ. Ключ до економічного успіху підприємства — у промисловій власності, яка насамперед сприяє створенню доданої вартості. Термін "промислова власність" — досить умовний і застосовується щодо винаходів, корисних моделей, промислових зразків, знаків для товарів і послуг, фірмових найменувань тощо. Промислова власність є складовою інтелектуальної власності, яка стосується творінь людського розуму, та застосовується для позначення рухомої й нерухомої матеріальної власності промислового виробництва (будівель, споруд, обладнання тощо).

Постановка задачі. Управління промисловою власністю на підприємстві є важливою складовою загального управлінського процесу, реалізація якого забезпечить його довго строку конкурентоспроможність та подальший розвиток на інноваційній основі. Питанням підвищення ефективності використання інтелектуальної власності, у тому числі промислової власності, присвячені праці таких вчених, як: Борко Ю.Л., Вачевський М.В. Кузнецов Ю.М., Косенюк Г.В., Данильченко М.Г., Морозов О., Сілаєв В.І., Гавенко В.В., Стрижак О.О. та ін. Однак, проблеми формування механізму управління промисловою власністю підприємств розкрито, на наш погляд, недостатньо.

Методологія. Для організації ефективної системи управління необхідно використовувати результативний механізм, який складається з принципів, методів, прийомів, інструментів та важелів управління промисловою власністю. Г.В.Черевко визначає, що українські вчені встановили десять принципів управління інтелектуальною власністю [1, с.126-129, 9, с. 66-75]. Їх доцільно прийняти за основу. М.В. *Вачевський* виділив сім функцій менеджменту при здійсненні управління інтелектуальною творчістю на підприємстві та підкреслив, що поряд з функцією обліку необхідно виділяти ще й функцію фінансування цієї власності. Однак, на наш погляд, фінансування не є функцією менеджменту, а є лише забезпеченням механізму управління. Окрім цього, М.В. *Вачевський* зазначив, що управління інтелектуальною власністю на підприємствах спирається на сукупність соціальних, психологічних та ідеологічних заходів цілеспрямованої дії на творчу діяльність новаторів виробництва й на виявлення резервів досягнення високих кінцевих результатів [2, с.18]. Тобто для управління промисловою власністю слід використовувати соціальні, психологічні, ідеологічні та економічні методи.

Результати дослідження. В теорії та практики управління підкреслюється, що кожний механізм повинен мати відповідне забезпечення, за допомогою якого здійснюється сам процес управління.

При побудові механізму управління промисловою власністю доцільно сформувати науково-технічне забезпечення, інформаційне, кадрове, маркетингове, фінансове, правове та адміністративне забезпечення.

Науково-технічне забезпечення охоплює накопичений досвід з фундаментальних та прикладних досліджень з наукових проблем, а також бази даних з техніко-технологічних новинок, що стосуються діяльності даного промислового підприємства.

Інформаційне забезпечення – це наявність інформаційних технологій та техніки, яка необхідна для впровадження інновацій на підприємстві.

Кадрове забезпечення – це високопрофесійний персонал, що в змозі проводити наукові дослідження, опитно-конструкторські розробки, а також впровадження їх у виробництво.

Маркетингове забезпечення управління промисловою власністю має декілька напрямів – це наявність та доступність маркетингової інформації, можливість проведення аналізу ринкової ситуації на цільових ринках інтелектуальної власності, маркетингове планування та ін.

Питанням фінансування інтелектуальної власності присвячені наукові праці Ю.Л. Борко [3], який враховує, що при управлінні промисловою власністю є фінансовий механізм. На наш погляд, доцільно лише розглядати фінансове забезпечення механізму управління промисловою власністю, формами якого є самофінансування, кредитування, використання бюджетних коштів та вкладання інвесторів (вітчизняних або іноземних).

Основою функціонування любого механізму управління є правове та адміністративне забезпечення, оскільки цей механізм повинен спиратися на законодавчі та розпорядчі акти.

Ефективність використання механізму промислової власності було проаналізовано на прикладі ВАТ «Горлівський хлібокомбінат». Це підприємство є одним з основних постачальників хлібобулочних виробів у місті Горлівка. Воно має механізоване виробництво та висококваліфікований персонал понад 400 осіб. Основу виробництва хлібобулочних виробів складає п'ять потокових ліній. Асортимент продукції, що випускається на даний момент перевищує 60 найменувань.

У ході проведеного аналізу економічного становища підприємства з'ясувалося, що найбільш значимими факторами, що впливають на положення компанії на ринку є: якість продукції, фінансовий стан, частка ринку й рівень цін. Було встановлено, що слабким місцем ВАТ «Горлівського хлібокомбінату» є його фінансове становище, яке залежить від обсягів реалізації продукції та витрат на її виробництво. Останні залишаються досить великими, оскільки на підприємстві використовують дорогу у витратному плані ручну працю пакувальників булочного й бубличного цехів. За іншими критеріями оцінки його діяльності комбінат є лідером ринку. Саме тому було ухвалено рішення про вдосконалення науково-технічного забезпечення підприємства шляхом установки сучасних пакувальних машин. Це дозволить підприємству автоматизувати працю робітників, тим самим знизивши витрати на оплату праці. Таке удосконалення промислової власності підприємства забезпечить наступні основні переваги:

- зниження собівартості продукції за рахунок скорочення чисельності трудових ресурсів, необхідних для пакування продукції;
- забезпечення гігієнічних умов зберігання продукції;
- підвищення культури виробництва;
- поліпшення товарного виду;
- забезпечення пізнавальності продукції поміж іншої, завдяки логотипу, нанесеному на упаковці;

– підвищення конкурентоспроможності продукції.

Висновки. У даній статті розглянуто сутність та структуру механізму управління промисловою власністю, визначено доцільність формування відповідного забезпечення його функціонування. У подальшому дослідженні необхідно провести аналіз впливу форм та методів управління цією власністю на прикладі підприємств різної спеціалізації.

Список літератури: 1. *Черевко Г.В.* Інтелектуальна власність [Текст]: Навч. посіб.. – К.: Знання, 2008. – 412с. – Бібліогр.: с. 375-384. – ISBN 978-966-346-583-8. 2. *Вачевський М.В.* Соціально-економічні аспекти використання інтелектуальної власності в сучасних умовах. Теорія і практика. Навчальний посібник [Текст]. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 376 с. – ISBN 966-8568-47-8. 3. *Борко Ю.Л.* Фінансовий механізм управління інтелектуальною власністю [Текст]: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.08 / Донецький національний ун-т. – Донецьк, 2008. – 20с.

Надійшло до редколегії 10.01.2012